

Κεφάλαιο 1

Γενικά Ιστορικά Σχόλια

Η περιγραφή ‘Αρχαία Ελλάδα’ παραπέμπει στην περίοδο χονδρικά από το 800 π.Χ. έως το 150 π.Χ. περίπου, δηλαδή από την εποχή του Ομήρου μέχρι την καθιέρωση της Ρωμαϊκής ηγεμονίας επί του Ελληνικού κόσμου. Οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν το 776 π.Χ.: η δημοκρατία εισαγόταν στην πολιτική ζωή των πόλεων-κρατών σταδιακά από το 600 π.Χ. και μετά. Οι Έλληνες υπερασπίστηκαν την ελευθερία τους εναντίον των Περσών κατά την διάρκεια των Περσικών Πολέμων (500-479), μετά από τους οποίους η μεγάλη κλασική περίοδος της Ελλάδας υπό την πολιτιστική αρχηγία των Αθηνών διήρκεσε μέχρις ότου οι Μακεδόνες βασιλείς Φίλιππος και Αλέξανδρος ο Μέγας επέβαλαν απολυταρχικά καθεστώτα γύρω στο 330 π.Χ. Μαζί με τους Επιγόνους τους διέδωσαν τον Ελληνικό πολιτισμό σε ολόκληρο τον αρχαίο κόσμο κατά την Ελληνιστική περίοδο που τελείωσε με τον θάνατο της Κλεοπάτρας και την υποδούλωση της Αιγύπτου στους Ρωμαίους γύρω στο 30 π.Χ. Οι επιστήμες και η φιλοσοφία παρέμειναν ο χώρος των Ελλήνων έως το τέλος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Ο Βοήθιος, ο επικαλούμενος και τελευταίος των Ρωμαίων, ήταν ο πρώτος συγγραφέας που μετέφρασε μαθηματικά κείμενα από τα Ελληνικά στα Λατινικά γύρω στο 500 μ.Χ. Οι Ρωμαίοι κυβέρνησαν την αυτοκρατορία τους χωρίς καθόλου μαθηματικά.¹

Τα Ελληνικά μαθηματικά και η φιλοσοφία εκκινούν από τον Θαλή τον Μιλήσιο γύρω στο 580 π.Χ, για τον οποίο ελάχιστα είναι γνωστά. Είναι βέβαιο ότι οι Έλληνες έμαθαν κάποιους μαθηματικούς κανόνες και διαδικασίες, και ειδικότερα αστρονομία, από τους παλαιούς πολιτισμούς της Αιγύπτου και της

¹Οι Ρωμαίοι θεωρούσαν ότι $\pi = 4!$ Είναι απορίας άξιο το πως κατόρθωσαν να κατασκευάσουν τόσο τέλεια κυκλικά κτίρια όπως λ.χ. η Ροτόντα της Θεσσαλονίκης.

Μεσοποταμίας, αλλά τίποτε δεν έχει βρεθεί σε αυτές τις πηγές με την έννοια των μαθηματικών όπως τα ξέρουμε σήμερα και που τα συναντούμε στην εργασία του Ευκλείδη.²

Τα μαθηματικά ως θεωρητική επιστήμη ανακαλύφθηκαν στην κλασική περίοδο της Ελλάδας, ξεκινώντας από τον Θαλή και τον Πυθαγόρα τον Σάμιο γύρω στο 530 π.Χ. και βρήκαν την τελική μορφή τους με τον Ευκλείδη γύρω στο 300 π.Χ. Οι εργασίες των Ελλήνων στα μαθηματικά είναι του ιδίου ύψους με αυτές στη φιλολογία, γλυπτική, ζωγραφική, αρχιτεκτονική, ιστοριογραφία, ιατρική και φιλοσοφία.

²Σχετικά με το θέμα είναι το κλασικό βιβλίο του Van der Waerden, *Οι απαρχές των μαθηματικών* όπως και το εκλαϊκευμένο του Ντενί Γκετζ, *Το θεώρημα του παπαγάλου*.